

LIDINGÖ STAD

Killingens förskola

Likabehandlingsplan mot
diskriminering och kränkande behandling

2017 – 2018

Innehållsförteckning

1. Grunduppgifter	3
1.1 Vision.....	3
1.2 Ansvarig för planen.....	3
1.3 Barns delaktighet.....	3
1.4 Vårdnadshavarnas delaktighet.....	3
1.5 Personalens delaktighet.....	3
1.6 Förankring av planen.....	3
2. Utvärdera – utvärdering av fjolårets plan	4
2.1 Insats.....	4
2.2 Utvärdering.....	4
2.2.1 Resultat.....	5
2.3 Nya mål och åtgärder.....	5
2.4 Årets plan ska utvärderas.....	5
2.5 Beskrivning hur planen ska utvärderas.....	5
2.6 Ansvarig för att årets plan revideras.....	5
3. Främja	6
3.1 Diskrimineringsgrunder.....	6
3.2 Kön.....	6
3.3 Könsidentitet eller könsuttryck.....	7
3.4 Etnisk tillhörighet.....	7
3.5 Religion eller annan trosuppfattning.....	7
3.6 Funktionsnedsättning.....	7
3.7 Sexuell läggning.....	7
3.8 Ålder.....	7
3.9 Stöd i Läroplan.....	8
4. Kartläggning	9
4.1 Kartläggningsmetoder.....	9
4.2 Hur barn och föräldrar involverats i kartläggningen.....	9
4.3 Hur har personalen involverats i kartläggningen.....	9
4.4 Resultat och Analys.....	10
5. Förebygg	11
5.1 Mål och uppföljning.....	11
5.2 Åtgärder.....	11
5.3 Motivera åtgärder.....	11
5.4 Ansvarig.....	11
5.5 Datum när det ska vara klart.....	11
6. Rutiner för akuta situationer	12
6.1 Policy.....	12
6.2 Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling.....	12
6.3. Personal som barn och föräldrar kan vända sig till.....	12
6.4 Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn.....	12
6.5 Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal.....	13
6.6 Rutiner för uppföljning.....	13
6.7 Rutiner för dokumentation.....	13
6.8 Ansvarsförhållande.....	13

1. Grunduppgifter

Killingens förskola
Förskoleverksamhet

1.1 Vision

På Killingens förskola jobbar vi för en förskola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Med en trygg miljö vill vi att varje barn ska känna trygghet och bli respekterade för den dem är oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning och ålder. Alla har rätt till en plats i gruppen och att känna sig behövd samt att få utvecklas i sin egen takt. Förskolan har enligt läroplanen i uppgift att skapa en pedagogisk miljö där flickor och pojkar kan bredda sina erfarenheter och utveckla sina förmågor och intressen utan att bli hämmade av traditionella könsmonster. Det handlar bland annat om att synliggöra och bejaka mångfalden och variationen bland pojkar och bland flickor.

Planen gäller från
2017-06-30

Planen gäller till
2018-09-30

1.2 Ansvarig för planen

Louise Desell

1.3 Barns delaktighet

Barnen deltar genom konversationer, observationer och interjuver.

1.4 Vårdnadshavarnas delaktighet

Genom samtal, diskussionsfrågor och gemensamma reflektioner under föräldramöten uppmuntrar vi till information och kommunikation till Likabehandlingsplanen. Den årliga brukarundersökningen ligger till grund för likabehandlingsplanen.

1.5 Personalens delaktighet

All personal bidrar med åsikter och diskussioner under månadskonferenser och planeringsdagar, där även alla pedagogers observationer tas till vara. Förskolechefen summerar och redovisar sedan sammanställningen för reflektion.

1.6 Förankring av planen

Planen tas fram och presenteras under inskolningen och demonstreras och delas även ut på föräldramöten. Planen finns även att ta del av på förskolans hemsida.

2. Utvärdera - Utvärdering av fjolårets plan

Utvärderingen har skett i två etapper. Den första skedde i december 2016 och den andra i april 2017. Samtliga pedagoger har tillsammans utvärderat de mål som var uppsatta för året.

2.1 Insats

För att utveckla ytterligare mer normkritiskt tänkande hos personalen har förskolans pedagoger under läsåret tagit del av givande och utvecklande litteratur och kurser i normkritiskt tänkande. Detta för att utmana den präglade heteronormen ytterligare.

För att fortsätta trygga verksamhetens miljö fri från kränkningar har vi arbetat med att utveckla barnens tillvägagångssätt i konflikthantering, och stärka deras medkänsla samt förståelse för andras känslor. Detta har vi gjort tillsammans med barnen genom att vi hittat på sekvenser med dockor och/eller figurer med olika dilemman där barnen fått reflektera över konflikthantering och olika känslotillstånd för att få fram lösningar där ingen behöver känna sig ledsen. Vi har även läst mycket litteratur som skapat funderingar och diskussioner om tankar, känslor och värderingar.

Förskolans rutiner för akuta åtgärder vid förekomst av trakasserier och kränkandebehandling har presenterats på föräldramöten men har dessvärre inte fått den genomgång som planerat då vi varit tvungna att prioritera andra områden att diskutera mer ingående. Pedagoger har istället uppmuntra gediget till att föräldrarna ska ta del av planen på hemsidan och komma med reflektioner via mail eller under utvecklingssamtal.

Verksamheten har lagt stor fokus på de språk som presenteras i barngruppen och pratat och sjungit på de olika språken. Vi har även i samband med det utvecklade arbetet med barnkonventionen bekantat oss mer med olikheter och likheter samt rättigheter. Med hjälp av frågor till föräldrar och eget sökande av information har vi lyckats tagit del av de olika kulturer som våra familjer består. Även familjekulturer och konstellationer som inte representeras på förskolan har vi fått bekanta oss med via olika sagor och böcker som vi köpt och/eller lånat på biblioteket.

2.2 Utvärdering

Både kurser och litteratur har varit väldigt insiktsfulla och utvecklande då de fått oss att reflektera och rannsaka oss själva djupare, vilket lett till många bra gemensamma reflektioner kring vårt normkritiska arbete. Under diskussioner och reflektioner har det visat sig att vi upplever oss ha sett förändringar även i barnens agerande och lek. Ett exempel är att det inte längre enbart leks mamma, pappa, barn utan nu blandar barnen familjerna med en eller flera mammor och pappor.

Arbetet har lett till många djupa och tänkvärda diskussioner med barnen då de öppnat upp för egna reflektioner över känslor och empati. Det som upplevts som utmanande är att få barnen se och förstå sin egen roll i situationer när en annan blir ledsen. Detta är inget vi ser som något negativt då barn inte utvecklar konsekventtänkandet fören vid åtta års ålder vilket gör det svårt för dem att projicera sina egna känslor till att andra kan känna likadant. Det vi upplever är ändå att barnens empatiska utveckling har gynnats och deras medvetenhet ökat.

Förskolans rutiner för akuta åtgärder vid förekomst av trakasserier och kränkandebehandling har informerats via informationen om Likabehandlingsplanen hos samtliga föräldrar men den har inte skapat den innebörd som vi tänkt att nå fram till. Detta då pedagogerna inte lyckats presentera några konkreta exempel för hur förskolan arbetar för att förebygga trakasserier och kränkandebehandling samt de rutiner för akuta åtgärder vid förekomst av trakasserier och kränkandebehandling som finns.

Våra observationer och reflektioner tyder på att barnen uppskattat arbetet med att möta olika kulturer och språk. Intresset har varit gediget och vi upplever en tydlig utveckling av förståelsen för människans olika förutsättningar och värderingar.

2.2.1 Resultat

Litteratur och kurser har resulterat i en större medvetenhet som i sin tur lett till ett tydligare förhållningssätt. Så även om föreställningarna fortfarande lever kvar i verksamheten känner vi oss nu ännu bättre utrustade för att aktivt motverka och/eller skapa ett ifrågasättande till dessa rådande normer som finns så djupt förankrat i samhället och tillika ett arbete som hela tiden behöver beröras och utvecklas, vilket vi ämnar att göra.

Observationer och reflektioner visar på att de dialoger som tidigare kan ha upplevts kränkande och sårande minimerats till näst intill obefintliga. Barnens empatiska utveckling har gynnats och deras medvetenhet ökat vilket gör att vi upplever att vi lyckats nå våra mål.

Detta resultat visar på att målen inte uppnåtts, därför kommer vi under nästa föräldramöte konkretisera planen hos vårdnadshavare. Det gör vi genom att ge konkreta exempel för hur förskolan arbetar för att förebygga trakasserier och kränkandebehandling samt de rutiner för akuta åtgärder vid förekomst av trakasserier och kränkandebehandling som finns. Detta för att samtliga föräldrar ska bli medvetna om att vi jobbar förebyggande varje dag med barnen.

Våra observationer och reflektioner visar på att barnen tydligt börjat visa både intresse och förståelse för språk och kulturer som vi mött.

2.3 Nya mål och åtgärder

Konkretisera hur förskolan arbetar för att förebygga trakasserier och kränkandebehandling samt de rutiner för akuta åtgärder vid förekomst av trakasserier och kränkandebehandling som finns.

2.4 Årets plan ska utvärderas

Utvärdering sker i december 2017 och ytterligare en i juni 2018

2.5 Ansvarig för att årets plan revideras

Lena Sandin

3. Främja

Det är kunskap som behövs för att lära sig förstå och se behovet av att främja och på vilket sätt det kan göras. Pedagoger utbildas kontinuerligt genom planerad kompetensutveckling samt vid behov. Barnen får utveckla sin kompetens genom kontinuerligt arbete med barnkonventionen och böcker som behandlar barns rättigheter. Även genom att vi gestaltar kompisrelationer med djurfigurer får barnen ökad kunskap om konflikthantering. För att barnen ska känna igen sig i gestaltningen med gosedjuren är innehållen aktuella för barnen. Det kan vara en incident som utspelat sig under dagen eller gårdagen samt återkommande konflikter. Där ges barnen möjlighet till att hinna tänka och ”göra rätt”. När barn motsätter sig innehållet i verksamheten respekterar vi det ställningstagandet. Det tas med och utvärderas omgående, hur vi kan anpassa verksamheten och miljön.

All personal arbetar för att det inte ska finnas någon diskriminering, inte förekomma trakasserier eller annan kränkande behandling. Vi arbetar för att förstärka respekten för allas lika värde. Vi arbetar med bakgrund om att;

- Alla har lika värde.
- Alla har rätt att känna sig trygga.
- Alla ska känna till sina rättigheter och skyldigheter.
- Alla ska erbjudas lika stort utrymme och ges lika stort inflytande över verksamheten.
- Alla barn ska ges möjlighet utveckla sin identitet och känna trygghet i den.
- Alla barn har rätt att få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.
- Alla barn har rätt att känna stolthet över sig själva och sin etniska tillhörighet samt religion eller trosuppfattning.
- Alla pedagoger ska verka för att vara goda förebilder och föregå med ett normkritiskt förhållningssätt.
- Alla pedagoger ska ta barns längtan och önskemål på allvar.
- Vi pratar med varandra, inte om varandra.

3.1 Diskrimineringsgrunder

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Nedan beskrivs hur vi arbetar främjande mot varje diskrimineringsgrund.

3.2 Kön

Alla barn har olika behov och förutsättningar, förskolans pedagoger behandlar därför barnen utifrån deras identitet och inte kön. Vi ger alla barn lika stort inflytande över verksamheten då varje röst är lika mycket värd. Verksamhetens aktiviteter, miljö och material erbjuds till lika stor del flickor som pojkar.

3.3 Könsidentitet eller könsuttryck

Egenskaper som barnen besitter är bundna till deras identiteter och inte beroende av deras kön. Barnens identitetsutveckling ska därför inte begränsas av normer eller förväntningar om kön. Förskolan verkar för att begrepp som pojk- respektive flickfärg, kläder eller beteende inte förekommer i verksamheten då varje barn ska känna trygghet att använda samt gilla vad de än önskar.

3.4 Etnisk tillhörighet

Förskolan har som mål att alla barn ska känna till vilka språk och kulturer som representeras på förskolan. Genom att barnen får bekanta sig med olika kulturer och språk ges möjlighet att utveckla deras kunskap samt respekt för olika kulturer och värderingar. Samtidigt som vi arbetar för att inte tillskriva barnen identiteter utifrån deras kultur. Förskolan uppmärksammar barnens flerspråkighet på ett positivt sätt genom att ge utrymme för att stödja utvecklingen av barnens modersmål. Barnen får möta sitt modersmål och sin kultur genom ljudböcker och sagor från ur.se, musik och begrepp som siffror, bokstäver och veckodagar från appar samt Youtube på förskolans läsplatta. Skriftspråket ses genom lappar med varierande språkord på möbler och struktur runt om i verksamhetens lokaler. Även med ett samarbete med föräldrar uppmuntrar vi till att uppmärksamma högtider, nationalrätter och andra kulturella inslag som förekommer i hemmen.

3.5 Religion eller annan trosuppfattning

Oavsett vilken tro eller religion som utövas ska varje person bemötas på lika villkor. Förskolan verkar för att inte låta stereotypa förhållningssätt begränsa utvecklingen av barnens förmågor och intressen. Samarbetet med föräldrar resulterar i att vi kan uppmärksamma religiösa högtider som tillämpas i hemmet.

3.6 Funktionsnedsättning

Genom att vi samtalar och diskuterar om barns lika värde oavsett förmågor samt likheter och olikheter mellan människor och rätten att vara precis som du är, gynnas sociala tillgängligheter. Därmed ges större möjlighet att inkludera barn med funktionsnedsättning i gemenskapen på likvärdiga villkor. Förskolans miljö är lättanpasslig och kan därför anpassas och ändras om så den kan vara tillgänglig för alla, vi har även anpassade toaletter.

3.7 Sexuell läggning

Förskolans förhållningssätt gentemot att främja likabehandling oavsett sexuell läggning är ett område som pedagogerna har för avsikt att konstant utveckla sin medvetet i. Pedagogerna arbetar för att bemöta alla barn och vuxna likvärdigt oavsett sexuell läggning. Genom att ta del av normkritisk litteratur och föreläsningar har vi som mål att utveckla medvetenheten och på så sätt önskar vi påverka den rådande heteronormen som finns på förskolan.

3.8 Ålder

Vi arbetar med individanpassade grupper när vi delar upp oss för att lärandet ska ske utifrån barnens förutsättningar. Individanpassade grupper är en process som kontinuerligt måste ses över då barnens utveckling ständigt förändras. Vi har valt detta indelningssätt med bakgrund till Lev Vygotskijs forskning kring det sociokulturella perspektivet på lärande.

3.9 Stöd i läroplanen

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan ska hålla levande i arbetet med barnen.

Värdegrunden uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Omsorg om och hänsyn till andra människor, liksom rättvisa och jämställdhet samt egna och andras rättigheter ska lyftas fram och synliggöras i verksamheten. Barn tillägnar sig etiska värden och normer främst genom konkreta upplevelser. Vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle och därför är vuxna viktiga som förebilder.

Inget barn ska i förskolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning hos någon anhörig eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Verksamheten ska syfta till att barnens förmåga till empati och omtanke om andra utvecklas, liksom öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt. Barns behov av att på olika sätt få reflektera över och dela sina tankar om livsfrågor med andra ska stödjas.

Förskolan ska motverka traditionella könsmönster och könsroller. Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller.

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

4. Kartläggning

Kartläggningen gör det möjligt för personal och barn tillsammans upptäcka samt identifiera problem och riskområden för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i verksamheten. Kartläggningen omfattar de olika diskrimineringsgrunderna; kön, könsidentiteter eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

4.1 Kartläggningsmetoder

- Observationer
- Planerade samtal
- Interjuver
- Samtalspromenader/Trygghetsvandring
- Enkäter
- Föräldramöten
- Föräldraråd
- Reflektioner
- Utvärderingar
- Fortbildningar

4.2 Hur barn och vårdnadshavare involverats i kartläggningen

- Genom observationer ser vi vilka risker som kan uppstå och vart.
- Genom att intervjua barnen får vi reda på barnens åsikter och tankar.
- Genom planerade samtal tar vi upp öppna, gemensamma diskussioner med barnen om vilka regler som råder på förskolan, hur gruppens stämning upplevs samt hur en bra kompis uppträder.
- Samtalspromenader, även kallad Trygghetsvandringar, vilket är ett gynnsamt sätt att tillsammans med barnen ta reda på vart i förskolans miljöer det uppstår känslor av trygghet, osäkerhet samt otrygghet.
- Föräldrarna medverkar varje år i en enkät som innefattar verksamhetens kvalité och barnens trivsel. Pedagogerna sammanställer synpunkterna och tar utifrån dem fram frågor om förskolans förhållningssätt och arbete kring diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i verksamheten. Frågorna diskuteras sedan under föräldraråd och/eller föräldramöten.

4.3 Hur har personalen involverats i kartläggningen

Samtliga pedagoger är involverade i kartläggningen. Under arbetsplatsmöten reflekterar vi över vilka riskområden vi stött på i våra observationer, intervjuer och samtal. Utifrån reflektionerna utvärderar och analyserar vi sedan vårt arbetssätt, rutiner och regler. Under reflektionerna är vi observanta och försöker se om återkommande konflikter kan ha något samband med någon eller flera av de olika diskrimineringsgrunderna.

4.4 Resultat och Analys

- Samtliga dokument vi analyserat visar på att förskolans barn är trygga och det råder ett gott arbetsklimat men då det är ett ständigt pågående arbete måste vi ständigt fortsätta utveckla arbetet med värdegrunden och likabehandling för att ständigt förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det som uppmärksammats vid ett fåtal gånger är att det ibland skapas en lite hårdare men skämtsam jargong bland vissa konstellationer. Det som uttrycks med ord i dessa tillfällen kan med all sannolikhet upplevas kränkande och sårande, trots att det sägs med skämt eller ironi. Det behövs inte ha haft någon elak avsikt för att göra sig skyldig till diskriminering eller trakasserier då det är effekten som avgör. Vi vill förebygga riskerna med att en kränkande behandling sker i dessa situationer. Vi har med hjälp av observationer försökt lokalisera vad som triggar igång denna jargong för att kunna förhindra att det sker men inte lyckats hitta något mönster. Vi har därför valt att i grupper prata om känslor och styrkan samt betydelsen i olika ord, något vi finner viktigt att fortsätta med under kommande termin.
- Årets brukarundersökning visar på att flera av förskolans vårdnadshavare inte känner till förskolans motverkande arbete mot trakasserier och kränkandebehandling. Något som vi vill ändra på då vi vill ge en rättvis och tryggare bild av förskolan.

5. Förebygg

Nedan följer konkreta åtgärder för att förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling. Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Förebyggande åtgärder utgår från de risk- och problemområden kartläggningen identifierat. Förebyggande arbetet omfattar i denna plan kränkande behandling då de handlingar vi uppmärksammat kan uppfattas som att uppträdandet kränker ett barns värdighet men saknar koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

5.1 Mål och uppföljning

- Förebygga riskerna med att en kränkande behandling sker i barngruppen.
- Göra föräldrar mer medvetna om att vi dagligen jobbar för att förebygga trakasserier och kränkandebehandling samt bli medvetna om de rutiner för akuta åtgärder vid förekomst av trakasserier och kränkandebehandling som förskolan har.

5.2 Åtgärder

- Arbeta vidare med att låta barnen bekanta sig och utveckla empati samt sina tankar och värderingar genom projekt som berör känslor och ge reflektion över dessa, fortsatt arbete med Alfons vänskapslåda och docktestrar som återberättar liknande situationer som utspelat sig och skapa samtal och diskussioner kring dessa. Vi tänker även att vi ska vara mer närvarande bland de barn vi uppmärksammat använder denna jargon för att fånga upp och reda ut situationerna omgående eller förhoppningsvis förhindra att de uppkommer alls.
- Återigen försöka konkretisera planen hos vårdnadshavare genom att ge konkreta exempel för hur förskolan arbetar för att förebygga trakasserier och kränkandebehandling samt de rutiner för akuta åtgärder vid förekomst av trakasserier och kränkandebehandling som finns.

5.3 Motivera åtgärder

- Genom att låta barnen ta del av olika skildringar av olika sociala sammanhang och om sig själva genom det som speglas i samtalen och diskussionerna. Genom samtal och diskussioner om barnens tankar och känslor får de även möjlighet att se andra och sig själva som tänkande, reflekterande och unika personer.
- Med en konkret genomgång hoppas vi kunna visa på hur förskolan arbetar för att motverka trakasserier och kränkandebehandling samt skapa större involvering i likabehandlingsplanen då det kan leda till fler diskussioner och reflektioner.

5.4 Ansvariga

Samtliga pedagoger och förskolechef

5.5 Datum när det ska vara klart

2018- 09-30

6. Rutiner för akuta situationer

När någon i personalen misstänker eller upptäcker någon form av kränkande behandling reagerar vi direkt och belyser vad som inträffat och analyserar orsaken till händelsen innan vi vidtar de åtgärder som situationen kräver. Det är viktigt att samtala med alla involverade barn.

6.1 Policy

Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling i vår förskola.

Den som uppger sig ha blivit kränkt ska alltid tas på allvar.

6.2 Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

- Personalen ska se allvarligt på alla former av diskriminering samt kränkande behandling och agera i varje enskilt fall som misstänks eller upptäcks.
- Personalen är närvarande och har god uppsikt över de platser där barnen vistas, både inomhus och utomhus.
- Barn och vårdnadshavare uppmanas genom samtal att berätta för någon av personalen om de upplevt eller uppmärksammat någon form av trakasserier eller kränkandebehandling.

6.3 Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

När föräldrar eller barn upptäcker/upplever någon form av kränkande behandling är samtliga som arbetar på förskolan öppna att ta emot deras upplevelser. Alla pedagoger har ett ansvar för att barn och vårdnadshavare ska bli hörda.

6.4 Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

- Omgående informera berörda föräldrar vid incidenter.
- Vid enstaka kränkning ha tydliga samtal med barnet/barnen, uppföljande föräldrasamtal och observerar barngruppen kontinuerligt.
- Vid upprepande kränkningar upprätta ett åtgärdsprogram tillsammans med föräldrarna.
- Informera varandra om vad som har hänt och hur man har agerat.
- Dokumentera vad som har hänt och vilka som fått information.
- Reflektera över om det enskilda fallet är en del av ett större mönster.
- Se över strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå.
- Vid behov göra en skriftlig handlingsplan.
- Åtgärder genomförs
- Återkoppla till de inblandade samt barnens vårdnadshavare
- Utvärdera med berörda barn och vuxna
- Vid behov ta hjälp av stödteam/ specialpedagog.
- Vid behov kontakta kommunen om hjälp och rådgivning, vid behov formas samarbete med kuratorer och psykologer.
- Vid behov kontakta socialtjänsten.
- Anmäla varje ärende till huvudmannen.

6.5 Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

- Ta reda på vad som har hänt, samtala med barnet, annan personal och vårdnadshavare.
- Dokumentera vad som har hänt och vilka som fått information.
- Se över rutiner, miljö och förhållningssätt
- Våga vara ärliga och säga vad vi tycker.
- Sammankalla möte med berörda barn och vuxna där åtgärder föreslås.
- Åtgärder genomförs
- Återkoppla till de inblandade samt barnens vårdnadshavare
- Utvärdera med berörda barn och vuxna
- Anmäla varje ärende till huvudmannen.
- Vid allvarigare fall av trakasserier eller kränkande behandling övervägs disciplinära åtgärder i enlighet med lagen om anställningsskydd gentemot den anställda utövaren. Detta efter att den anställdas fackliga organisation kontaktats. Den anställda utövaren kan även erbjudas stödsamtal.

6.6 Rutiner för uppföljning

För att säkerställa att kränkningarna upphör och inte upprepas följer, förskolechefen och den som varit delaktig i utredningen, upp åtgärderna och utvärderar dem inom två veckor.

6.7 Rutiner för dokumentation

Den som uppmärksammar händelsen utför dokumentation över situationen samma dag och informerar förskolläraren. Förskolläraren dokumenterar sedan vidtagna åtgärder och uppföljning.

6.8 Ansvarsförhållande

Förskolläraren och förskolechefen är ansvarig för att dokumentation sker och uppföljning samt åtgärder genomförs.